

„Novi čas“

Izhaja vsak petek ob 12. uri dopoldne. Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št. 6. drugo dvorišče.

NOVI ČAS

List stare

za celo leto 4 K
za manj premožne 3 „
v Nemčijo 5 „
posamezne številke 8 v
Oglasi po dogovoru.

Štev. 22.

V Gorici, 31. maja 1912.

Leto III.

Proti bogokletnikom!

Dobé se propali ljudje na svetu, ki so sposobni za vsako dejanje. V svojem zagrizenem sovraštvu do vsega, kar je nam katoličanom sveto, se spravljajo celo na Najsvetejše, na Boga samega, in Ga devajo v blato poživljenih nagonov, katerim so oni sami usuznjani.

Semkaj spada »Soča«, ki je prejšnji teden na kar naravnost svinjski način napadla ne samo Marijine družbe, ampak tudi na isti način priobčila bogokletstva proti Bogu, proti našemu Izveličarju Jezusu Kristusu, ob katerih se mora vsako le kolikaj še krščansko srce zgroziti krčevite bolečine in svetega ogorčenja.

Nobenemu capinu se ne sme reči v obraz, kar neizmerno umazana usta goriškega liberalizma pljuvajo v Boga, v Jezusa Kristusa: nobenemu izprijencu se ne očita reči, ki jih ta usta s skrajno brezstidnostjo klevečejo proti Kristusu — Najsvetejšemu. To so nezaslišana bogokletstva, to je nezaslišana oskrumba Najsvetejšega . . .

Mj slovesno protestiramo, da se je moglo in smelo kaj takega sredi našega ljudstva priobčiti; mi slovesno obžalujemo, da so tista bogokletstva zagledala beli dan.

In tu vidimo zopet, česa so vsega zmožna blatna usta slovenskega goriškega liberalizma in prostopadlarstva. Z bogokletniki imamo opraviti!

Njim, ki se drznejo na tako nezaslišan način preklinjati in blatiti Kristusa, našega Boga in našega Odrašenika, njim boji na celi črti. To je Vaša dolžnost, moške in mladeniči! Če hočemo rešiti naše ljudstvo, tedaj bo brez prizanašanja liberalizmu na vseh poljih, dokler ne bo popolnoma uničen, izrit in do smrti zadet. Kdor se drzne govorniti o kakem zbliznanju z liberalci o kakih zvezih z njimi, kdor liberalce podpira, ta ni naš, ampak naš nasprotnik! Proč od ljudi, proč od hiš, ki so naročene na list, v čegar predalih se Najsvetejše s tako peklenko zlobo oskrumia!

Obračamo se tudi do c. kr. dež. š. sveta, da ukrene gledé »Soče« kar je bil svoječasnó ukrenil kranjski gledé pogino-

lega »Jutra«. Tudi naši svobodomiselni učitelji imajo »Sočo« za svojo vsakdanjo pičo. Pomilujemo jih sicer radi tega v njih duševni revščini in zaostalosti, hkrati moramo z največjim ogorčenjem ugotavljati, da so ravno oni tisti žalostni činitelj v deželi, ki s »Sočo« podpira in razširja bogokletstvo in se istoveti z bogokletniki. Mi pa ljudi, ki bogokletstvo podpira in razširja, nočemo imeti za učitelje v deželi. Proč z njimi! Mi nočemo gledati, da prihajajo ti ljudje z listom bogokletnikov pred šolsko mladino, da pohujšujejo z njim naše katoliško ljudstvo. Naloga našega c. kr. dež. š. sveta je, da po zgledu kranjskega tu napravi z vso brezobzirnostjo in odločnostjo potrebne korake!

Liberalizmu pa in njegovemu podlemu glasiu, glasilu bogokletnikov boj na celi črti, boj do konca!

Stranka revolucije.

Pred kratkim je prišel dr. Tuma, evangelist socialne demokracije, v Ajdovščino, kjer pa ni imel sreče. Ondotni gospod župni upravitelj J. Rejec mu je zaprl sapo do dobra. Prav milo je zatrjeval dr. Tuma, da o verskem programu socialne dem. govoriti nemore, češ ker to ni na dnevnem redu. Dalje je pa z zadnjo silo zatrjeval, da socialna demokracija ni revolucionarna. Ko mu je č. g. Rejec to dokazal, dr. Tuma tega kar verjeti ni mogel. Poslušavci so dobili vtis, da dr. Tuma rdečega programa ne pozna ali pa ga hinavsko taji. Naj bo kakor hoče!

Pribito stoji, da dr. Tuma in drugi socialistični voditelji ne vidijo radi, če jim kdo preveč pogleda v njih karte. Ta neodkritosrčna stranka med našim kmetom in delavcem hoče ribariti v kalnem. Dobro vedo bogati voditelji socialne demokracije, da bi se pošteno ljudstvo tisti hip obrnilo od njih, če bi jih od prave strani poznalo. In zato se dr. Tumi ne čudimo, da se je bal priznati revolucionarni namen socialne demokracije.

Te dni pa so v Ljubljani imeli jugoslovanski socialisti svoj strankarski zbor, ki so se ga poleg Slovencev udeležili tudi socialistički Srbi in Hrvatje. Na takih zbo-

rovanjih, kakor je bilo to, se sklepa o namenih, programu in načrtu stranke. Kar se na takih zborovanjih govori, s tem se cela stranka strinja. In to zborovanje je za nas zelo podučno, ker se je na njem od dveh strani povdarjala **revolucionarnost** socialističke stranke.

Srbska socialno demokratska stranka je brzojavila v pozdrav med drugim tudi ta le stavek:

»Vam pošiljamo revolucionarne in socialistične pozdrave!«

Hrvaški sodrug Demetrovič pa je na zborovanju govoril med drugim tako le:

»Da jugoslovanski proletariat zbere vse svoje sile in jih mobilizira za revolucionarne boje, s to željo Vas pozdravljam in spremljam Vaš zbor.« (Burno ploskanje in pritrjevanje.)

Odkrite so te besede! Kaj pomenijo? Jasno ko beli dan je, da tudi naša jugoslovanska, v spone nemških židovskih milijonarjev uklenjena, socialna demokracija **hoče revolucijo!**

Kaj pa hoče **revolucija?** Popolno uničenje vsega sedanjega družabnega reda! Kaj je revolucija, nam kaže grozna in krvava francoska revolucija, v kateri je poteklo potoke krvi. Prva je bila na vrsti duhovščina, za njo so prišli kralju in veri zvesti sinovi Francije in za njimi sta umrla na morišču kralj in kraljica. Revolucija prihodnosti, ki jo hočejo socialisti, bi bila še ogromno strašnejša. Prvi in glavni namen socialistov pa je, v revoluciji, v krvi utopiti Cerkev in duhovščino. Na čelu teh revolucionarnih ljudi stoje judje, ki hočejo ob revoluciji imeti v roki vso oblast in se tako polastiti vsega.

Ljudstvu pa s tem ne bo pomagano. Krivica je krivica! Izboljšanje sedanjih razmer bomo dosegli le, če povsod in tudi v naših srcih — uveljavimo nauk Gospodov o krščanski pravičnosti in ljubezni. Ta nauk — če se bomo po njem držali — nam donese boljših časov, nikdar pa stranka revolucije!

Delavstvu pa kličemo: Združujte se v krščanskih organizacijah! Proč s stranko revolucije!

Širite NOVI ČAS!

Po svetu.

Krvavi boji v Budimpešti, o katerih smo zadnjič na kratko poročali, so trajali še v petek do noči. Na Waitznerjevi cesti so orožniki in vojaki v petek zjutraj podrli barikade. Na Angeliskem polju se je bila huda bitka med izgredniki in vojaki za barikade. Vojaki so večkrat ustrelili za strah v zrak. Nekj policist je ustrelil z revolverjem neko 16letno dekle. Kroglja je deklici prodrla srce. Izgredniki so nasproti vojakom zavzemali prijazno stališče in so jih celo z Eljen klici pozdravljali. Opazili so namreč, da so nastopali vojaki obzirno in da so streljali v zrak. Huzarji so na pozdrave celo odzdravljali. Glede muličev je doslej dognano, da je 10 mrtvih — ne 15, ranjenih je 85 nevarno, 500 je zaprtih. Nemire je povzročila socialna demokracija. — **Naš zunanji minister** grof Berchtold je bil pret. dni na Nemškem, kjer so ga lepo počastili v znak prijateljstva med Avstrijo in Nemčijo. — **Napad na laškega kralja**, ki ga je izvršil pred meseci neki Dalba, se sedaj pojasnjuje. Policija je prišla več anarhistov, ki so osumljeni, da so pri napadu pomagali. Prizadet je celo en advokat in več odličnih oseb. — **Tudi bolgarskega kralja** je neki anarhist nameraval

ustreliti 29. maja, a so ga prej prijeli. Ni ravno prijetno imeti kronano glavo. — **V Belgiji** se bodo v nedeljo 2. junija vršile državnozbornske volitve. Socialisti in liberalci so se zvezali, da vržejo katoličane. Če socialisti ne zmagajo, povzročijo revolucijo. Socialisti delajo s surovo silo, z orožjem. Bivšega ministra Helleputeya so krvavo pretepli. V nekem drugem kraju so z živio klici na pariške roparje napadli katoličane, ki so se vračali s shoda. — **Boji v Maroku** Francozom v Maroku se slabo godi, nič bolje ne ko Lahom v Tripolitani. Na celi črti so se jim uprli domači rodovi in celo sultanovi vojaki, ki so dosedanega Francozom udanega sultana odstavili in postavili novega. Uporniki so obkolili maročansko mesto Fez, v katerem je francoski general z večjo posadko. Toda premoč upornikov je tolika; da je nevarnost velika. Če uporniki vzamejo Fez, bode poklanih na tisoče Francozov. Zadnja brzjavka se glasi:

Pariz, 30. maja. Iz Tangerja je došla brzjavka: Včeraj dopoldne so sovražni Berberski uporniki, katerih število je več tisoč, po hudem boju udrli v Fez. Francoske čete so se energično upirale. Od francoskega generala Lyanteya ni nobenega novega poročila. Njegovo zadnje poročilo

se je glasilo: Okolu in okolu smo od sovražnika obkoljeni.

Vojna med Italijo in Turčijo.

O vojni so le ta le poročila:

Na Rodu so Lahi že uvedli laške mitnice, laške znamke in laške zastave. Laška vlada plačuje vjetim turškim častnikom plačo v višini, ki jo dobivajo laški častniki, vjeti turški vojaki dobivajo pa plačo laških vojakov.

Boji v Tripolitani.

Iz Buchanosa se poroča, da je prodiral general Garioni 10 km iz utrdbe. Lahi so zasedli drugo karavansko cesto in so napadli Sidi Said. Za Sidi Said se je unel hud boj, ki je trajal celo dopoldne. Opolodne je Turek jenjal streljati. Kako je izpadel boj Lahi ne poročajo.

Iz Turčije izgnani Lahi dohajajo neprestano v Brindisi, v Neapelj, v Jakin in v Benetke. Iznanci nimajo ničesar, ker so jim vse vzeli, predno so Turčijo zapustili.

Listek.

Junaštvo in zvestoba.

Nemški spisal: JOŽEF SPILLMANN D. J.

(Dalje.)

Sklenil sem tedaj, da se vrnem k svojemu polku. Zurlaubenu sem namignil, da bom ubogal glas dolžnosti in on me je silil k odhodu češ, da mi kdo ne prevzame neveste pred nosom. Z Verenko nisem govoril od tistega dogodka v sobi moje matere in tudi pri slovesu je nisem videl. Težko sem se poslovil od matere. Blagosloвила me je in prišel sem srečno v Pariz, kjer sem velikemu sodniku natančneje razložil, kaj mislijo o nas Erlah in drugi švicarski državniki.

V prvih dneh sem pisal Izabeli obširno pismo o svojem potovanju in sem priložil tudi dve sliki, Zug z jezerom in krasnimi gorami v ozadju ter Zurlaubenski dvor z vrtom.

Izabela se mi je toplo zahvalila za pismo in sliki; pisala mi je, kako se je oče od srca smejal, ko je slišal, kako sem pokoril šolskega učitelja. Radi slik je omenila, da je pokrajina Zuga čudovito lepa, Zurlaubenski dvor pa da ni nič posebnega. Za medene tedne pa bo „stari zaboj“ prav prijeten. H koncu me je še lepo pozdravila in me povabila, naj obiščem očeta in njo na tihem gozdnem dvoru pri Etampu, ker se niso še odločili zapustiti prijazno gorsko zatišje in priti v pariški hrup.

Na to pa za sedaj nisem mogel misliti, ker sem baš prišel z dopusta in nisem mogel brž prositi za drugega. Da pa je Izabela imenovala dvorec mojega botra „stari zaboj“, me je nekoliko jezilo.

Zima mi je potekla v službi. Če nisem imel opravila v vojašnicah, sem si doma krajša! čas z risanjem in slikanjem. S politiko se nisem bavil dosti. Postavodajalna skupščina je postajala od dne do dne predrznejša napram kralju. Sit sem bil že tistega puhlega govoričenja o svobodi in enakosti, o tiranstvu in farjih, ki so bili ž njim napolnjeni listi in govori, da bi zakrili hlapčevstvo in nasilnost, kakoršne ni bilo kmalu. V postavodajalni skupščini je bila le manjšina zvesta kralju in se je hotela držati ustave in ta manjšina se je manjšala vedno bolj. Velika večina je bila odkrito republikanska, ki je očitno delovala na to, da se kralj odstavi in vpelje ljudovlada. Bolj zmerni

med njimi so se imenovali „ravnina“ ali žirondisti, drugi pa so bili ostrejši in so se navduševali za „eno in nerazdeljivo republiko“. Ti so se zvali „gora“.

Pomladi leta 1792. so imeli vso moč v rokah žirondisti in iz njih srede so bili izbrani ministri. Ti so koncem aprila prisilili kralja, da je napovedal Avstriji vojno, ker se je bila zvezala s Prusko. Vojni minister nas je hotel poslati na mejo. Prekucuhi so že davno nameravali spraviti nas od kralja, da bi bil on brez pomoči prepuščen njihovi sili. Mi pa nismo pustili, da bi nas poslali na mejo ter smo se sklicevali na pogodbe s Švico, ki so določale, da gremo na bojišče le tedaj, če gre tudi kralj sam.

Na veliki petek je postavodajalna skupščina razpustila vse redove, ki so se bavili z vzgojevanjem in bolniško oskrbo. Tako so postale usmiljene sestre žrtev nove „svobode“. Istočasno so prepovedali duhovniško obleko in samostansko obljubo in slednjič so sklenili izgnati vse duhovnike, ki so se branili priseči na ustavo. Nad 50.000 duhovnov bi moralo tedaj v imenu „svobode“, zapustiti domovino. Kralj pa se je pogumno uprl tej postavi. Tedaj je zahtevala postavodajalna skupščina, naj se zbere v Parizu 20.000 prostovoljcev. Imeli so pri tem prozoren namen prisiliti ž njimi kralja, da popusti, ali pa mu vzamejo krono in življenje. Med temi 20.000, katere naj bi odposlali vsi okrajci Francije, da v njih imenu obnove zavezno slavnost, bi bilo najmanj 19.000 jakobincev. Kralj bi bil izgubljen, če bi dopustil, da imajo jakobinci tako vojno moč, zato se je uprl tudi temu, da bi se 19. junija zbrali tisti prostovoljci.

Radi tega sta privedla Santér in Sentiriž svojo druhal oboroženo s cepini v skupščino in od tam v Tilerije. Čez štirinajst bataljonov narodne brambe je branilo grad in vrt; vendar so bili tako nezanesljivi, da je druhal izsilila vstop in cele ure tulila in razsajala vihteč svoje cepine krog kralja in kraljice, grozila njih življenju in jih obkladala z najgršimi psovskami. Kralj si je moral nadeti umazano rdečo jakobinsko čepico in piti na zdravje naroda. Mesar Ležandr ga je v obraz imenoval izdajavec. Druhal je rjula: „Proč s prepovedjo!“ Častno pa je za kralja, da se ni dal upogniti od teh divjih izbruhov ter ni preklical prepovedi postave, ki je zahtevala, naj se duhovni izženejo. Ravno tako ni dovolil, da bi se zbralo 20.000 prostovoljcev v Parizu.

Poročila z bojišča so večala razburjenje v Parizu. Že začetek boja proti Avstrijcem v Belgiji je bil Francosko sramoten. Zdaj pa je prekoračilo mejo 80.000 Avstrijcev in Prusov. K tem je prišlo še 21.000 izseljencev pod poveljstvom obeh kraljevih bratov, kar je seveda povzročilo, da je narod imel kralja za sovražnika francoske države.

Dne 11. julija je skupščina razglasila, da je „domovina v nevarnosti“. Brisó pa je trdil, da je to le radi tega, ker eden mož slabi narodno moč. Mesto bati se pred pruskim in avstrijskim kraljem, treba je udariti na Tilerije in zadeta bosta tudi onadva. To je bilo jasno povedano: najprej notranje sovražnike, kralja in vse, ki so njegovi pristaši, potem zunanje sovražnike. In to je postalo geslo od tedaj dalje.

Zvezna slavnost ki se je praznovala 14. julija, je dala povod, da so od vseh strani sklicali oborožence skupaj. Od prostovoljcev, ki so se prijavili k vojski, jih je odšlo le malo na bojišče in že 26. julija so nameravali z orožjem napasti Tilerije, za kar je hotel Santér spraviti na noge 40.000 mož oboroženih s cepini. Napad se sicer ni iz-

vršil, ker ni bilo še zadostnih priprav. Ko pa je za nekaj dni došel v Pariz bataljon Marsejcev (iz mesta Marseja na južnem Francoskem), so javno proglasili, da bodo ti razorožili švicarski polk in udarili na Tilerije.

Na večer tistega dne ko so prišli Marsejci v Pariz, sklical je polkovnik Bachman častnike našega polka v svojo vojašnico k razgovoru. Razložil nam je vso stvar in ni skrival nevarnosti. Sklenili smo naše vojašnice utrditi za brambo in napraviti potrebne korake, da dobimo več streliva in naših osem topov nazaj, katere nam je vojni minister odvezel pred dvema letoma.

(Dalje pride.)

Slovenska naselbina v južni Rusiji.

(Dalje.)

Zmenili smo se, da gremo popoldan na pristavo. Rutar ima seveda svoje konje in vozove; s temi se je že opoldan odpeljala mati pa mlajši otroci. Zato je za nas tri: sebe, bogoslovca in mene, najel mestnega izvoščka, dvovprežno kočijo, ki ji ob Kavkazu pravijo »facton«. Še nismo končali obeda, ko pridrdra izvošček, pristen Rus, ves bradat, dolg las, rdečkastega nosu, po žganju smrdeč, malo zanemarjen, oblečen v dolgo, do peta segajočo višnjevka-sto suktnjo, z visokimi škornji širokim pasom in potlačnim trdim klobukom. Z gospodarjem sta se dalj čas prepirala za plačilo. »Če količkaj hitro voziš, smo v pol ure na hutorju; saj peš pridem poldruge uro.« Zedinila sta se na dva rublja in pol (= dobrih 6 K) in zdrčali smo po trdem kamenitem mestnem tlaku.

Kmalu smo bili zunaj mesta. Nekaj časa smo se vozili poleg železnice, potem le pa izvošček zavil na široko polje.

Gotovo je že marsikdo bral, kako slaba so pota in okrajne ceste na Ruskem. Za državne ceste že poskrbi vlada, za poljska pota pa nihče. Med njivami in travniki so vozili toliko časa, da se je napravila pot. Kolesnice so postajale globokejše in globokejše, deževnica se je nabirala v njih; kjer je stopala žival, je bilo blata nadebelo; vsled mnogih kotanj je voz premetavalozdaj na desno, zdaj na levo. Zato se je voznik umaknil nekoliko v stran, vozil je po sosednjem travniku ali njivi, pot — se je razširila. Tudi novi del »ceste« ni vztrajal dolgo časa, razširili so pot še na drugo stran. Zato so taka pota zelo široka, nimajo pravih mej, pač pa mnogo kotanj. Ob deževnem vremenu je blata, da sega konju do kolen in se kolesa globoko pogrezajo; ob suhi je pa prahu nadebelo; če potegne veter, se vzdignejo celi oblaki. Nikogar ni, da bi »cesto« potlakal in kotanje zasul. Poleti na Ruskem ne dežuje prehudo, pota so suha in mužik lahko vozi tudi po prašnih potih; pozimi sneg pokrije vso pokrajino in sani drse bliskoma po snežni odeji; samo na spomlad in na jesen je z vožnjo težava; voznik sam sicer nič ne trpi; če pa vprežena živina potegne malo krepkeje, ji menda tudi ne škodi . . .

»Zakaj ne prisilite občine, da bi vam uredila pota?« vprašam Rutarja. »Čemu pa plačujete občinske doklade?«

»Saj jih ne plačujemo.« me zavrne; »občinskih doklad sploh nimamo. Tudi po

postavi občina ni dolžna skrbeti za pota, skrbe naj posestniki sami.«

Nas ni premetavalo prehudo. Če je bila pot preslaba, je facton krenil na drugo stran, in če še to ni pomagalo, je izvošček vozil kar po strnišču in pokošeni senožeti.

Ravnina se je širila pred nami, ki na treh straneh ni imela ne konca, ne kraja, samo na jugu so jo omejevale visoke kavkaške gore. V daljavi so blesteli iznad drevia zvoniki in minareti. Nedaleč od sebe zagledam sredi ravnine belo hišico.

»Kdo se je pa nasečil v taki samoti?« vprašam rojaka.

»V onile hišici? To je bila pred leti orožniška postaja. V prejšnjih časih so tod silno kradli, podnevi in ponoči. Tatovi in roparji so kar ob belem dnevu hodili po vaseh in s silo jemali, česar jim ljudje niso dali izlepa. Konja so mi izpregli od voza in so ga odpeljali. Nekdaj so mi na polju vzeli par volov, vrednih več sto rubljev.«

»Ste bili nespametni, da se niste uprli.« ugovarja sin.

»Kako se bom branil?« se zagovarja oče. »Še umorili bi me bili, da jih nisem ubogal. Vesel sem bil, da mi niso storili nič žalega. Bilo je neznosno, kar so počeli ti roparji. Pritoževali smo se pri načelniku »terske oblasti«, pa ni nič pomagalo, ker je bila gosposka domenjena s tatovi. Pridržalo se je pa, da so zelo bogatemu posestniku oropali sina; zahtevali so 12.000 rubljev odškodnine. Bogatin odgovori, da vsote ne plača, sina pa si bo poiskal z orožniki. Par dni kasneje so roparji ugrabili še drugega sina; zdaj so zahtevali že 18.000 rubljev. Bogatin bi jih ne bil plačal; toda ženi sta se smilila sinčka; naskrivaj je poslala roparjem zahtevani denar. Žena pa je bila premetena. Večji ruski bankovci imajo širok prazen rob, kjer je natisnjeno zaporedno število dotičnega bankovca. Zapisala si je številke in obvestila vse banke v Vladikavkazu in sosednjih mestih. Mesec dni kasneje so začeli v banke pošiljati tisočake in stotake: načelnik in drugi najvišji uradniki, ki so bili zvezani z roparji. Dogodek so popisali časniki; naznanili so ga tudi v Peterburgu, kamor je bil nedolgo potem pozvan načelnik; ni ga bilo več nazaj. Na njegovo mesto so poslali strogega naslednjika. V onile hišici je nastanil štiri Kazake, ki so stražili po okolici noč in dan. Načelnik sam se je preoblekel v civilno obleko, hodil je po deželi ter je napravil tak red, da o večjih tatvinah ni govora več. Kazaki so že odšli, hišica pa še stoji.«

Iz naše organizacije.

Glasnik „Slov. kršč. soc. zveze“.

Bojevitá duhovščina — pa mir in sprava. Dne 26. maja je kat. slov. izob. društvo v Podmeltu imelo predavanje pod tem naslovom. Naj o tem zanimivem in važnem predavanju kratko poročamo. Velika sreča je mir. Žele si ga posamezniki, žele si ga pa tudi narodi. Le hudobni nimajo in nočejo miru in ne dajo miru tudi drugim. — Ali potrebujemo Slovenci miru? — Gotovo! In to tembolj, ker smo majhen od mogočnih sovražnikov obdan narod. Ali si želimo miru tudi duhovniki? Ne-le želimo si ga, tudi prosimo si ga — pravega, zdravega miru. Kako si pa želimo duhovniki mir? Nikakor ne kot stranka! Mi nismo stranka; mi smo za vse ljudi, za dobre in slabe, za omikane in neomikane, za trdno- in maloverne. Kristus nas je poslal učiti vse narode njegov božji nauk. Ali more torej duhovščina staviti svoje pogoje za mir? Ne! Pogoj, ki ga ona stavi, ni nien, temveč božji; glasi se pa: »Bratje, nasprotniki, vrnite se h Kristusu in njegovi cerkvi! Ako pa nočete storiti tega, vsaj ne motite drugih in ne zapeljujte jih. — Prepričani smo, da je na Slovenskem mogoče skleniti mir, a le na podlagi resnice, ki je — Kristus. Le resnica bo naš narod osvobodila, okrepila in povzdignila, ne pa konfuzno novodobno poganstvo. Rojaki — nasprotniki, oklenite se resnice in mir je sklenjen, oni mir, ki nam je toli potreben na političnem, gospodarskem in kulturnem polju. Frazasti liberalizem je sicer že nekaterim posameznikom napolnil žepe, a naroda ni še osrečil nobenega. Ali bodo torej kedaj na Slovenskem izumrli bojeviti duhovniki ali ne, ali bomo kedaj praznovali praznik miru in sprave ali ne, to ni odvisno od duhovščine, temveč od vas — rojaki - nasprotniki! Po predavanju se je oglasil k besedi še drug govornik, ki je z markantnimi vzgledi iz lastne izkušnje, iz vsakdanjega življenja in iz sodobnih razmer na Francoskem, v Italiji in drugod podkrepil izvajanja predavateljeva.

Knjižica »Slov. kršč. soc. zveze« je na novo urejena. Knjige se izposojajo članom in članicam ob nedeljah od 10.—12. ure dop. v Zvezinih prostorih, Gosposka ul. 6. II. dvorišče.

Čeručice. Kat. slov. izobraz. društvo se prav srčno zahvaljuje velen. g. Bolko za prepustitev prostorov pri veselici, bratskemu društvu za Batuje-Selo za sodelovanje in vsem ki so kaj pomagali, posebno g. slikarjem za njihov trud.

Odbor.

Iz Sv. Križa. Odbor katoliškega slov. izob. društva v Sv. Križu se najtopleje zahvaljuje preč. g. Henrikju Černigoj, vikarju v Lokavcu za podarjeni pečat.

Št. Andrež. Sl. kat. društvo „Naš Dom“ v Št. Andrežu ponovi lepo predstavo »Mučeniška smrt Sv. Vida« — dne 6. junija — praznik presv. Reš. Telesa. Pred predstavo pojasni g. kurat glavne točke predstave, da bode občinstvo lahkje sledilo predstavi.

Podgora. Slovensko katoliško in izobraževalno društvo »Branik« v Podgori bo imelo v nedeljo 2. junija svoj občni zbor, in sicer pop. po blagoslovu v dvorani spodaj v župnišču.

Naša mladina.

Sred. Vipavsko okrožje »Orlov« bo imelo sejo v nedeljo 9. junija ob 3^{1/2} pop. v Batujah. Seja bo važna radi okrožne telovadbe. Naj pridejo zlasti načelniki.

Št. Ferjan. »Dekliška Marijina družba« v Št. Ferjanu priredi v nedeljo, dne 2. junija v prostorih g. Fr. Terpi veselico z igro »Dve Materji«, veselo igro v petjem v 4. dejanjih Posebnih vabil se ne bo razpošiljalo. K obilni vdeležbi vabi najljudneje Marijina družba.

Šmartno. Kje je doma surovost? Ko so bili briski Orli na Vrhovlji, so jih liberalci izzivali, naši fantje so ostali mirni. Prvo majnikovo nedeljo so naši Orli odšli v Kožbano. Njih obnašanje je prav dopadlo Kožbancem, ki so Orle prav lepo sprejeli. Čast njim in č. g. župniku. Ko so se pa naši vrli šmartinski Orli vračali iz Kožbane, so jih nekateri »pametni« naprednjaki med Višnjevikom in Šlovencem izzivali. Toda vrli trobentači so pridno trobili naprej, med tem ko so »olikani« naprednjaki se v ustne grizli. Lep napredek in omika! k.

Delavski vestnik.

Propalost in brezvestnost socialistov. Iz Nabrežine: Tu biva delavec-klesar, oče šestih nedoraslih otrok, domačin, ki je sebi in svoji družini s poštenim delom služil vsakdanji kruh. — Drugega greha nima, kot, da ne mara in noče trobiti v socialno demokratični rog. — Ta greh pa je v očeh socialistov tako velik, da hočejo omenjenega delavca pripraviti ob kruh in družino vreči na cesto. Pred tednom so zborovali sodrugi in se posvetovali, kako bi temu delavcu zavili vrat. — Ker se niso mogli zediniti, kako bi ga najhitreje uničili, reče predsednik, da naj odloči odbor zveze klesarjev, ali bo smel dotični delavec še delati ali ne. — Toda še predno je padla odločitev, so te organizirane propalice snele raz zid m a l o t a b l o, ki je naznanjala, da prodaja ondi soproga dotičnega delavca z e l e n j a v o, da more mnogobrojno družino vsaj skromno a pošteno preživiti. — A kot brihtna žena in skrbna mati, da bi si vsaj nekoliko povečala svoje skromne dohodke, je sklenila razprodajati tudi »Novi čas«, ki ga pošteni Nabrežinci tako radi čitajo, ker tako nevstrašno razkrinkuje pregrehe sodrugov. In kaj so naredili s to tablo? Nesli so jo na p o k o p a l i š č e in tam o b e s i l i, na spomenik blagopokojne krščanske matere gosp. podjetnika Radoviča. Ti divjaki so grob opustošili, in naredili dotični družini občutno škodo.

Taki so tedaj naši sodrugi! Če kdo ne trobi v njih rog, ga morajo uničiti. — Brez usmiljenja so do nedolžnih otrok, brezsrčni do skrbne krščanske matere. Brezmejna hudobija tiči v teh socialističnih dušah, ko ne prizanašajo niti mrtvim. Z ogorčenjem in studom se mora vsak poštenjak odvrniti od teh propalic.

Le pogledite vi, delavci, kmetje, podjetniki, ki greste tej golazni na roke, koga podpirate! Ali ste res tako zaslepljeni, da ne veste, kam ciljajo naši sodrugi in kaj bi bilo iz naše Nabrežine, ako bi prišle take hijene na krmilo. Le pogledite jih, kako so ošabni, prevzetni in divji še sedaj, ko so odvisni od vašega dela. Kakšni bi bili šele, ko bi oni postali gospodarji potilčnega in gospodarskega položaja. Spregledjte, dokler je čas! Tako golazen je treba zatreti! Izbrisimo madež, s katerim so umazali Nabrežino socialisti, češ, da je rdeča. Naši socialisti so kot Italijani, ki proglašajo Tripolis za svoj, še predno imajo kaj v rokah. Nabrežina je bila krščanska vas in mora tudi zanaprej taka ostati!

Vrtojba. Še nikoli niso bili naši sociji tako v skrbeh, kakor so sedaj. Po glavi jim rojijo volitve v bolniško blagajno, štrajk zidarjev, občinske volitve in bogsigavedi še kaj. Res, smilijo se nam, ubožci! Toda ne moremo jim pomagati. Posebno nam se smilijo radi štrajka, ki so ga pričeli na gonjo nekaterih faktorjev. Ni še preteklo niti štirinajst dni, odkar traja štrajk in vendar si že marsikateri želi zopet dela. Verjamemo! Kajti tistih par kronic na teden, ki jih dobijo iz organizacijske blagajne, ne more zadostovati. Pa še to menda ne bo trajalo dolgo. Kar jih ni navadil lanski štrajk, naj jih navadi pa letošnji. Morda pridejo kedaj k pameti. — Kar se tiče volitev v bolniško blagajno, jim rečemo samo to, da naj izvolijo le kolikormogoče »zanesljive« ljudi. Če pa slučajno ne vejo koga, naj vprašajo sodruge iz Nabrežine, ki imajo v tem oziru dovolj izkušnje. — O občinskih volitvah izpregovorimo prihodnjič par besed.

Štrajk delavstva v Podgori. Delavstvo podgorske papirnice — vse ženske in nekaj moških — je včeraj zjutraj stopilo v štrajk radi prepicle plače. Dalje pa je tovarna vzela v delo več Furlanov iz Gradiške pod ugodnejšimi pogoji. Delavstvo s tem ni zadovoljno.

Zadružništvo.

Svarimo naše posojilnice, posebno po gorah, pred agenti liberalnih bank. Kapitalizem je bil, je in bo sovražnik našega kmeta. Sploh pa nas izkušnja uči, kako nevarno je, tudi na gospodarskem polju biti polovičar.

Roče. Kmečka hranilnica in posojilnica v Ročah vabi svoje člane k občnemu zboru, ki bode dne 16. junija t. l. ob 2h popoldne v prostorih Jožefa Brevec hšt. 29. s sledečim dnevnim redom: 1. Potrjenje računskega sklepa za l. 1911. 2. Sprememba pravil. 3. Volitev načelnika in nadzorstva. 4. Predlogi. Načelstvo. V slučaju nesklepčnosti bode zborovanje eno pozneje brez ozira na število članov. § 31. postave 9./4. 1873.

Proti pijančevanju.

Repentabor. Na binkoštno nedeljo priredilo je tukajšne liberalno društvo v znani ošteriji ples. Uboga mladina, ki ne more sprevideti velikanske nesreče, ki si jo pripravlja s ponočevanjem in pijančeva-

njem. Mnogo družin v župniji je po pijančevanju strahovito razdanih. Vkljub temu pa se ljudem oči ne odprejo, da bi uvideli najžalostnejše posledice nezmernosti. — Kakšna bo družina, kjer je oče pijanec, mati pa plesalka in pijači udana? Kaj bo z njihovimi otroci, ko je zdravniško dokazano, da je iz družin pijancev največ otrok pijancev, telesno nerazvitih in duševno zabitih.

Alkohol in družina. Dr. Demme, otroški zdravnik v Bernu v Švici je opazoval od leta 1878—1890 otroke 10 pijanskih in 10 zmernih družin. V družinah starišev pijancev je bilo 57 otrok. Od teh jih je 12 umrlo takoj po rojstvu za življensko slabostjo, 13 pa v prvih mesecih za božjastjo, 6 je bilo norih, 16 bolehalih in telesno nerazvitih, le 10 je bilo popolnoma zdravih. Izmed 61 otrok zmernih družin so umrli le 3 takoj po rojstvu, 2 v prvih mesecih, 6 je bilo bolehnih, vsi drugi pa zdravi. Tako vpliva pijančevanje starišev na otroke in jim uničuje zdravje in življenje že v nežnih letih ali pa jih stori pohabljen in nesrečne za celo življenje. Najžalostnejše pa je, da podedujejo otroci po stariših nagljenje do pijače.

Slovenska straža.

Iz Št. Ferjana. Dne 23. junija po popoldanski službi božji priredi tukajšnja podružnica »Slov. Straže« svoj občni zbor s predavanjem. Člani, pridite polnoštevilno! Vabljeni so tudi vsi prijatelji, naše podružnice!

Za »Slovensko Stražo« je daroval g. Avg. P a h o r iz Mirna o priliki poroke 1 K. Izročimo jo goriški podružniki »Slov. Straže«.

Kako ravna s kmeti na goriškem trgu.

Z goriškega izvoznega trga čujemo pritožbe dan na dan. Kako postopa s kmeti, ki vozijo blago na trg, tržni komisar Resen, presega vse meje potrpežljivosti.

Nekaj vzgledov! Štefan Klemše iz Uhanj pri Šmarjah je v sredo pripeljal v Gorico 3 cajne lepih črešenj. Ker so bile pokrite s predpasnikom, je komisar zaplenil vse krasne črešnje. Ubogi starček, ki si je hotel z izkupičkom nakupiti potrebščin za dom, je pade! na kolena pred Resnom, naj mu vrne črešnje. Priskočili so nemški kupci, ki so videli krasno blago, ter prosili komisarja, da oni kupijo črešnje; naj jih vrne revežu. Vse zaman!

V nedeljo je komisar zaplenil nekemu kmetu iz Št. Petra cel koš solate. Drugim je zaplenil jagode. Tako se godi vedno dan za dnem.

Tu se našim ljudem dela občutna krivica! Recimo, da so slučajji, ko blago ni dovolj snažno.

V takih slučajjih zahtevamo, da dotično blago pregleda posebna komisija, ki potem mora blago pred očmi lastnika in prič takoj uničiti.

Dalje pa zahtevamo, da oblasti potom županstev t a k o j obveste ljudstvo, kako naj ravna z blagom, ki ga prinese na trg! Nikakor pa ne gre, da postopa Resen ka-

kor se mu zljubi! To dela slabo kri in avtoriteta oblasti trpi. Kam gre blago, ki je zaplenjeno? Mi hočemo to vedeti!

Slednjič mi zahtevamo, da naj komisar in njegovi pomožni slugi imajo v izvrševanju svojega poklica uniformo. Kdo je dolžan pokoriti se človeku, ki ga ne pozna in ne loči od drugih po nobenem znaku? Z eno besedo: **Na goriškem trgu napravite red!** Naših ljudi pa ne pustimo več trpinčiti!

Pozdrav goriških romarjev.

Pretečeni teden se je 450 goriških rojakov mudilo na Brezjah, kamor so šli počastit preblaženo Devico Marijo.

Poslali so nam naslednji pozdrav, ki ne velja le nam, ampak vsem našim naročnikom in prijateljem:

»Iz Brezj na Gorenjskem 23. maja. Romarji iz Kronberga, Ravnice in Grgarja, 450 po številu, zbrani na Brezjah pri Mariji Pomagaj, pozdravljamo naše glasilo »Novi Čas«, ter mu kličemo: **Le pogumno naprej! Spremljajo Vas naše molitve!**«

O tem romanju smo dobili naslednje poročilo: Majnikov izlet na Bled in romanje na Brezje so priredile pretečeni teden Marijine družbe iz Kronberga, Grgarja in Ravnice, katerim se je pridružilo veliko število mož, mladeničev, žen in deklet. — Imeli smo poseben vlak; dvanajst železniških voz je vozilo, vseh nas je bilo 457. — Lep pogled je bil na blejskem jezeru, ko smo se skoro istočasno vsi vozili v čolnih proti otoku. Na otoku v cerkvi je maševal č. g. V. Vodopivec iz Kronberga. Potem smo se z otoka peljali po jezeru proti župni cerkvi ter si ogledali Bled. Popoldne smo nadaljevali vožnjo iz Bleda na Otoče. V Otočah je začel cerkveni del potovanja. Razvila se je procesija, ki je bila res veličastna. Krasno so plapolale zastave, vse je bilo navdušeno, vse veselo. Procesijo je vodil č. g. kurat iz Grgarja ob spremstvu gg. vikarjev iz Ravnice in Kronberga. — Na Brezjah smo imeli lepo božjo službo, za kar gre zahvala preč. gospodu P. Salvatorju, gvardijanu na Brezjah, ki je vse tako lepo uredil, posebno pa zadve prelepi pridigi, ktere je govoril romarjem. Drugi dan smo se srečno vrnili domov, vsi veseli, ker smo toliko lepega in novega videli, saj smo bili v raju slovenske dežele! Gotovo nam ostaneta ta dva lepa dneva še dolgo v spominu.

Novice.

Cerkvena vest. Prihodnje dni bo prevzvišeni knezonadškof obiskaval goriške cerkve. Verniki zamorejo ob tej priliki zadobiti popolni odpustek. Obiskovanje se bo vršilo v naslednjem redu: Dne 1. junija so na vrsti podružnice stolnice. Dne 2. jun. stolnica. Dne 3. junija cerkev sv. Ignacija s podružnicami. Dne 4. junija cerkev sv. Roka s podružnicami. Dne 5. junija cerkev na Placuti s podružnicami.

Jubilej. Č. g. duh. svetnik Ivan Berlic, župnik v Bohinjski Srednjivasi je 30. maja obhajal 70letnico svojega rojstva. —

Blagemu gospodu, ki je sredi svojih faranov čislán in ljubljén, ter po svoji dobrosrčnosti poznán tudi izven mej kranjske dežele, želimo tudi mi, da ga ljubi Bog še dolgo ohrani čilega in zdravega!

Birmancev je bilo v Gorici na binkoštné praznike skupno 460.

Šolske vesti. Šolsko leto na gimnaziji se konča dne 6. julija. Matura na gimnaziji se bo vršila pod predsedstvom nadzornika Kauerja od 8. do 15. junija. — Na realki bo matura od 5. do 8. julija pod predsedstvom š. svetnika Hendrycha.

Pameten odgovor. Iz Kronberga: Med veselim smehom smo brali v našem društvu Sočim prismojen članek o naši Marijini družbi. Bedasto dopisniče! Kaj s takimi bedarijami nas misliš oplahiti? Na take budalosti mi niti ne pljunemo! Kot edino pameten odgovor na to naprednjaško-ostlovsko riganje smo med seboj zbrali in pošiljamo 6 kron za naš izvrstni »Novi Čas«. — Mi gremo naprej; mi mladi! Hej! Na noge! Po koncu liberalna svojat! — **Mi smo pripravljani! Mi se boja veselimo!**

Prodajalna kat. tisk. društva v Gorici priporoča svojo veliko izbiro krasnih podob za sv. obhajilo in sv. birmo, raznih roženvencev in molitvenikov; ima v zalogi tudi vse tiskovine za cerkve in županske urade, kakor tudi uradni papir od najcenejih do najboljših vrst, razne pisalne potrebščine, trgovske knjige s papirjem najboljšé kvalitete, trpežno vezane po tovarniski ceni. Na razpolago so še druge razne devocionalije; tudi vse v Marijino družbo spadajoči predmeti n. pr. svetinje, trakovi, sprejemnice, diplome itd. so v zalogi.

Umrl je mož. — Dne 26. t. m. je umrl g. Anton Bavcon, veleposestnik na Ravnih pri Črničah; pokojni je bil oče črniškega županovega namestnika g. A. Bavcon. Kakršno je bilo njegovo življenje, taka tudi njegova smrt. Bil je po postavi in veljavi — mož, oče, gospodar, kakor jih je malo; skrben, varčen, usmiljen in radodaren ob enem, pošten in pobožen; dasi že v 79. letu je vendar redno prihajal k službi božji v Črniče; nič ga ni plašila strma pot nazaj domov. Sv. zakramente je prejemal vsak mesec. Vsako leto o binkoštnih praznikih je poromal na Vitovlje k M. B. Tudi letos je želel tja gori, pa mu bolehnost ni pustila. Zadnji čas se je počutil nekoliko slabega, vidno je pešal. K Binkoštim je želel prejeti sv. zakramente za praznike in pa sv. popotnico ob enem. Ker je bil v Črničah na binkoštno nedeljo sam g. dekan doma, ga stari in bolehní mož ni hotel klicati k sebi na dom, ampak se je peljal v Črniče, da tam prejme sveto popotnico in se posloví od svojega dušnega pastirja; povedal mu je, kakor tudi svojim doma, — da je pripravljen za smrt. In res, — še isti dan proti polnoči je prav mirno v Gospodu zaspal; smrti se ni prav nič bal. Mesto na Vitovsko goro, kakor vsako leto, je poromal k M. B. v nebeški Jeruzalem. — Velika udeležba pri pogrebu je pričala, kako je pokojnika vse častilo in spoštovalo. — N. v m. p.! — Vsej cenj. rodbini naše sožalje.

Smrtna kosa. Dne 25. maaj je vmrl na Repentabru župan Ivan Ravbar. Bil je liberalnega mišljenja. Naj počiva v miru.

V Gorici je umrla danes 8dni gospa Cecilija Zavrtnik, rojena Kosič. Blaga pokojnica, zglédna krščanska žena, je bila tašča g. S. Premroua, vodje »Gor. Zvezec«, kateremu, kakor celi družini, izrekamo najiskrenejše sožalje. Pogreb je bil na binkoštno nedeljo. Naj počiva v miru!

V Gorici je tudi umrla ga. Terezija Zimic, mati strojnika »Narodne Tiskarne«. Počiva naj v miru! — Za jetiko je umrl sedmošolec Rudolf Vidmar. R. i. p.!

V goriški bolnišnici je umrl bivši posestnik v Bači pri Sv. Luciji g. Ant. Manfreda, star 69 let. Naj počiva v miru!

Nagloma je umrla v torek ob 7h zvečer v St. Petru babica Marija Savli, stara 59 let. Pri kavi ji je prišlo slabo in je hitro izdihnila. Bog ji daj večni mir!

»Domen« v Centralu. Sl. občinstvo opozarjamo tem potom, da vprizorijo v kratkem dijaki v dvorani Central igre »Domen«, ki jo je po znam Jurčičevi povesti spisal naš lepostovec dr. Česnik. Igra je zanimive vsebine in polna lepih prizorov iz kmečkega življenja. Ker je čisti dobicek namenjen »Dijaški mizi«, je želeli, da se bo občinstvo z zanimanjem odzvalo našemu oznanilu.

Kregarjeva zadeva pred porotnim sodiščem v Celju. Pretečeni četrtek, petek in soboto se je vršila pred celjsko poroto zanimiva kazenska razprava proti Ivanu Erzenu, Ivana Kregarju, njegovi soprogí in gosp. Stetetovi. Ivan Erzen je bil obtožen litvah v trg. zbornico l. 1909, da je ponarejanja javne listine, ostali radi soudeležbe pri zadnjem zločinu. Razprava je trajala tri dni, zaslišanih je bilo čez 20 prič. Liberalci in socialni-demokratje so uganjali s to afero velikanske komedije in so hoteli iz nje kovati kapital. Vpili so, da je Kregar, svetnik trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani, pristaš S. L. S., goljufal pri volitvah v trg. zbornico l. 1909, da je ponaredil obč. katašter, da bi tako pomagal S. L. S. do zmage, da sta mu pri tem pomagala tudi njegova žena in gospa Stetetova in da je bil pri tem delu Ivan Erzen, tedaj uradnik pri trg. zbornici slepo orodje v Kregarjevih rokah. Razprava je dognala, so bile vse liberalne trditve neosnovane in naperjene na to, da uničijo in onemogočijo politično delovanje Kregarju. Kregar, njegova žena in gospa Stetetova so bili soglasno oproščeni in so s tem dobili polno zadoščenje. Ivan Erzen, ki se je najbolj lagal zoper Kregarja in sam sebi ugovarjal, je bil tudi oproščen s 9 proti 3 glasovom. Tako je liberalno časopisje pokazalo, kaj zmore v sovraštvu do svojega političnega nasprotnika!

Vprašanje c. kr. okraj. šolskemu svetu v Sežani: S Krasa: Ali so dolžni vdeležiti se procesije križevega tedna vsi učitelji, zlasti tam, kjer je morda pet učiteljskih moči na razpolago? Po našem mnenju, da. — Če so vsi otroci dolžni prisostvovati procesiji, potemtakem tudi vsi učitelji. —

Naj poskrbi okr. šol. svet, da se ne bodo vršili ob takih in enakih prilikah neredi.

Zgradba ceste od Renč na Kras. — Renče. Pretekli teden je ogledavala komisija z inženirjem, kako bi izpeljali v spodnjem delu (pri Žigonih) kraško cesto do prvega ključa. Upamo, da dobimo kmalu to tako potrebno cesto.

Prijateljsko opozarjamo g. župana iz Vel. Zabelj, naj bo v svojih nastopih napram Orlom, ki mu nič hudega nočejo, ter napram drugim nekoliko previdnejši. Tako kakor sedaj postopa, si sam jemlje ugled pri ljudeh. Ljudje se pritožujejo nad njim. Če bi bil drugačen, pa bi ga vsi spoštovali.

Na c. kr. moškem učiteljsku v Gorici bo vpisovanje za sprejem v prvi tečaj v četrtek, dne 4. julija t. l. od 8.—12. ure dopoldne. Vse drugo na črni deski v zavodu. Pripominja se, da se meseca septembra ne bodo več sprejemali gojenci za prvi tečaj, ako bo že po sprejemnih izpitih meseca julija doseženo najvišje možno število gojencev-prvoletnikov (štirideset).

Cebelarški tečaj v Ljubljani. Slovensko čebelarско društvo priredi dne 29. in 30. junija t. l. v Ljubljani pri novem čebelnjaku v Marijanšču dvodneven praktičen čebelarški tečaj za čebelarje, ki žele spopolniti svoje čebelarško znanje in se izvežbati v naprednem čebelarstvu z modernimi panji. Glavni odbor vabi torej čebelarje, ki se žele vdeležiti tega tečaja, da se pisмено prigrasijo najkasneje do 23. junija t. l. na naslov M. Humek, deželni sadj. učitelj v Ljubljani, Natančen vsporod tečaja in druge podrobnosti bodo objavljene v prihodnji številki »Sloven. Čebelarja«. Odbor S. C. D.

Prvi letošnji turisti na Rodici. Sedmošolca tukajšnje gimnazije gg. Abram in Laharnar sta se napotila na binško nedeljo čez Crno prst in veliki vogel na Rodico. Bila sta v jako nevarnem položaju, ker je po nekaterih krajih sneg še zmrzel in je nevarnost, da zdrsne hribolazec v prepad. Čez špičaste grebene sta morala takorekoč jahati in čez zmrznjene plasti snega sta si morala sekati s cepinom stopinje in na vse zadnje sta še po tolikem naporu izgubila pot. Vrniti sta se morala radi velike megle namesto v Nemški Rut po isti poti nazaj čez Crno prst v Stržišče. Rabila sta za celo turo okoli 18 ur. Mladina, neustrašenima turistoma sicer častitamo, da sta prinesla zdravo kožo domov, svetujemo jima pa, da naj drugič v tako nevarnih okoliščinah rajše doma ostane.

Novice iz kožbanskega kota. Podpora za bedo je pri nas obrnila vlada v cesto iz doline Kožbanjščecove skozi Kožbano na Vrhovlje, katero so tudi že začeli graditi. G. inženir Singer, ki se je moral seliti iz Kožbane v Dolenje, je že končal z merjenjem ceste Skrljevo-Strmec in je že začel meriti sedaj novo cesto od Kužinov do Slapnika. Kakor je iz tega razvidno, se je začela pri nas doba grajenja cest. Dal Bog ja, da bi imela naša fara zvezo z zunanjim svetom in da bi tudi k nam prišla izobrazba in z njo tudi blagostanje ljudstva.

Ples na Volčjdragi. Veliko Ciril Metodovo slavnost z neizogibnim narodnim plesom na binško nedeljo je pokvaril dež. Vršila se bo prih. nedeljo. Tisti »kvintali peciva«, ki so bili za to veselico že pripravljene, so najbrže že pokvarjeni. Pa jedli ga bodo vseeno radi; saj bodo plesali in s plesom se bo tudi želodec utrdil proti vsemu slabemu. Naposled bodo pa želodce zalili s pijačo. To bo pomagalo: Prametnemu človeku že res preseda, ker naši napredni uganjajo toliko komedij s sv. Cirilom in Metodom. Svetnika liberalcem že davno nista več! Kmalu postaneta še naprednjaka in patrona narodnih plesov sta že nekaj časa sem posebnost pri Ciril-Methodovi družbi! No to je že presmešno — recimo tudi hudobno!

Rihemberški župan g. Colja izjavlja v »Soči«, da on ni poslal onih 2 K za K. T. D. Izjavlja, da je naprednjak in da ostane do smrti tak. — To je njegova stvar! — Samo čudno se nam zdi, kako more mož, ki hoče veljati za vernega in pobožnega, biti pristaš tiste napredne stranke, katere glasilo prav sedaj naravnost bogokletno piše o Bogu ter napada Cerkvene družbe. To je čudna pobožnost tega gospoda Colje! Dalje pa bi radi vedeli, kdo je poslal oni 2 K pod županovim imenom. Odrezek nakaznice je na razpolago v našem upravnistvu vsem rihemberškim somišljenikom, da se ugotovi, kdo je podtaknil g. Colju 2 kroni.

Toča, ki je padala na Binško nedeljo, je po Furlaniji, Brdih in tudi deloma v okolici napravila veliko škodo. Posebno je prizadeta v Št. Ferjanu vas Kakence in nekaj drugih.

Nesreča z revolverjem. Iz Podbrda: Na binško praznik bi se bila tu lahko zgodila grozna nesreča. V vasi Trtnik so se popoldne otroci igrali v neki hiši namestu da bi šli v cerkev. Že precej odrasli fantič je staknil nekje nek revolver in tako nesrečno z njim ravnal, da je obstrelil neko deklico. Kroglja je oprasnila po licu in malo je manjkalo, da jo ni na mestu ustrelil. Stariši pazite na otroke. — V isti vasi popoldne se je tudi neka stara ženica ponesrečila, padla je in si nogo v stegnu nalomila. Nesreča nikoli ne spi.

Ulom. V noči od sobote na nedeljo so tatovi ulomili v trgovino Antona Trpina v Podgori. Obetali so si bogat plen, a bili so prepodeni po hišnem gospodarju, katerega je vzdramil ropot spodaj v trgovini. Bila sta dva človeka, ki sta urnih nog zbežala pustivša za sabo že spravljen zavoj ukradenega blaga in ulomilno orodje. Kdo sta bila, ni še znano. To je zdaj že drugičkrat, da so se tatovi oglasili v tej trgovini, a bili so vsakokrat prepodeni.

Tifus v Vedrijanu res razsaja, kakor smo poročali zadnjič. Poročajo nam pa tudi, da je oblast (glavarstvo, županstvo in vikarijski urad) storila vse, da se bolezen zatre. Toda ljudje se nočejo ravnati po navodilih, ki so predpisana. Prosimo ljudstvo naj se ravna po predpisih. To je vestna dolžnost vsakogar. Tu ne gre le za zdravje in življenje dotičnega, ampak za zdravje cele vasi in okolice.

Deževno vreme le noče ponehati. Oblaki dan za dnem pošiljajo dež na zemljo, ki je premočena že preveč. Črešnje so vse razpokane. Škoda je povsod že velika.

Danes opoldne kaže lepo.

Strela je 23. maja v Lokvi pri Divači ubila več goved.

Dve nesreči na Krasu. Dne 20. t. m. so se peljale štiri ženske iz Trsta na svoj dom ob 11. uri zvečer. Pri Škofeljskem mostu na kranjski meji se je konj ustavil in voz nazaj potiskal. Pri tem pa je voz prišel s ceste in se je gibal po brežini v reko ter potegnil konja za seboj. Prepado reke je velik 12 metrov. Voz, konj in ena ženska na vozu so padli v vodo. Ta ženska se je potopila in so jo zjutraj dne 21. t. m. mrtvo iz reke potegnili. Ena ženska se je v sredi brežine prišla za grm in si rešila življenje; dve ste pa skočili z voza še na cesti in se nekoliko pobili. — Malo pozneje pa je privozil avtomobil iz vasi Britof proti mitnici, ki je bila zaprta. Vozil je hitro in se zaletel v zaprt tram tako, da ga je čez sredo prelomil in si voz poškoval.

Listnica uredništva. — Kojško: Premalo pomenijo in dogodek in nič posebnega. Pa drugič kaj!

Anhovo: Dobro Vas poznamo in Vam zaupamo. Povedali smo v zadnjem dopisu, kar je bilo važno, sedaj se ne izplača. Ni res? Pozdravljeni. — **Bovec:** Veliko je razburjenje, ker smo pisali, da za mladino se od naše strani premalo stori. Da našega dopisnika niso nekateri dobro razumeli, priča to, da povdarjajo, da obstoji v Bovcu med drugim »Zavarovalnica za govejo živino«. Za živino že skrbite! Kdo trdi da ne? Ampak za mladino! Včasih ni bilo tako! Pa lepo pozdravljeni vsi!

Listnica upravnistva. Gg. Lovr. Kuštrin in Iv. Gorjup v Briksenu: Prejeli! Hvala!

Velikanske povodnji.

Velike povodnji so v Galiciji, v Belgiji in na Ogrskem. Mesto Krakov v Galiciji je poplavljen. Dve osebi sta utonili. — V Belgiji je v okolici mesta Gent voda vse uničila.

Najhujše pa je na Ogrskem! Dne 29. maja poročajo:

Povodenj je napravila tudi v temšvarski okolici velikansko škodo. V rekaški stolici je poplavljenih več vasi. V Gataji se je podrl modern most iz betona. V občini Varadia se je vsled povodnji 150 hiš podrl. V Gallayi sta utonili neka stara ženica in neka mlada deklica. Tudi v drugih občinah se je podrl več hiš in mostov. Reka Temes je poplavlila kraja Csebe in Uayedoma. Podrlo se je več hiš. Vasi Rudna preti največja nevarnost. V okrožju reke Uaros ljudje take povodnji še ne pomnijo. Cela vrsta vasi je poplavljenih. V mestu Sächsisch Regen so se podrli mostovi. V Abafri in Nagy Ernyeju je presemetila povodenj prebivalce v hišah. Vseh še niso rešili. V okolici Uaros - Vasarhely je vtonilo več čed živine. Iz Maroša so potegnili 4 mrličje. Voda je včeraj še nara-

ščala. Voda je poplavlila predmestja Dieniricha.

Dne 30. maja pa poročajo iz Temesvara naslednje vesti: Reki Temes in Bega sta preplavila ves južni del komitata. Lugos je popolnoma opustošen. Narasla voda zavzema sedaj smer proti csakowskemu okraju k kanalu Berzawe, ki je prestopil bregove in poplaval mesto, kjer se je podrlo 90 hiš in utonili dve osebi. — Grozno opustošenje je v kraju Csetza, kjer je razen desetih hiš vse v popolnih razvalinah. Okolica je tri metre pod vodo. Tudi kraj Macedonia je popolnoma pod vodo. Doslej se je podrlo dvajset hiš. 50000 jehov rodovitnega polja je poplavljenega in vse setev uničena. Škodo cenijo na deset milijonov. Včeraj dopoldne je dospela iz obmejne občine Kanak vest, da je v največji nevarnosti in da prosí za pomoč. Kot poroča ogrsko poljedelsko ministerstvo, so zadnji viharji in deževje napravili zlasti v vinogradih ogromno škodo. V komitatu Szolnok-Doboka so kraji, kjer znaša škoda 90 odstotkov v komitatu. — Kološ znaša škoda 30 odstotkov, v Maros-Torda je vihar izruval 2000 do 3000 sadnih dreves, v Magvar-Laki pa je škode okoli 80 odstotkov. Nadalje poročajo, da je hollywoodni minister brzojavno odredil, da se imajo rezervisti in nadomestni rezervisti iz krajev, ki so prizadeti vsled vremenske katastrofe, takoj vrniti na dopust.

Iz Trsta in Istre.

Proslava Slomškove petdesetletnice. Iz Trsta: Pozivu vodstva »Slov. Straže«, da se proslavi petdesetletnico smrti Slomška v vseh podružnicah, se je brzo odzvala tržaška ženska podružnica. Na binkošten ponedeljek v ta namen prirejena slavnost je lepo uspela in prinese »Straži« v Slomškov dar lep dohodek — poleg moralnega vspela, ki je v probuji Slomškovega duha med slovenskim našim ženstvom. Pomen Slomška za narodno probujo slovenskega ljudstva je v izbranem govoru očrtal g. dr. Malnerič. Predočil nam je Slomška v njegovem narodnem čustvovanju, njegovo ljubezen in spoštovanje do slovenskega jezika, njegovo delovanje med ljudstvom, da bi znalo ceniti svojo materinščino, in njegove boje za pridobitev veljave slovenskemu jeziku v javnem življenju. Iz njegovih izvajanj je sledil sklep: Dolžnost nas vseh je v Slomškovem duhu delovati za čast in pravice našega naroda, za ohranitev in okrepitev slovenskega življenja ob narodnih mejah in kjerkoli je ta v boju za svoj obstanek z sosednimi narodi! Naj poživi ta duh v nas sedaj, ko se spominjamo smrti Velicega Slomška; naj vsplamti v nas vseh požrtvovalnost za narodnoobrambno delo, ki jo vrši naša »Slovenska Straža«!

Da je Slomškov duh med našim ženstvom živ, pričča pred vsem udeležba te slavnosti in delovanje v ženski podružnici, o katerem na sedaj še ne smemo in nočemo pisati. Glede drugega dela te slavnosti — o uprizoritvi igre — pa se nam zdi potrebno, povedati nekaj naših mislij — z

najboljšim namenom koristiti stvari. Uprizoritev igre »Dve Materie« je uspela, ker ima oder »Mar. D.«, ki pa ni dovolj obsežen za to, res krasno scenerijo, ki more igri precej pripomoči do vspela. Želeli bi pa več sigurnosti v nastopih, koje nedostatke pripisujemo največ premalemu vežbanju. To napako smo opazili tako pri igranju, kot pri petju zbora romaric in ženjic. Manjkalo je vaj, da bi mogle popolnoma sigurno nastopiti. Vsem velja rek: Vaja naredi mojstra. Mlada solistinja, ki ima simpatičen glas, naj se osokoli ter poskusi razločno izgovarjati besede, da jo bodo mogli poslušalci razumeti Gotovo bo žela potem pohvalo.

Še malo več notranjega življenja bi želeli slutiti v prizorih, ko se odigrava drama matere. Prizor slovesa v I. dejanju naj se premeni. Tako se mati in hčerka — jedinka ne poslavljati! Olga v ječi preglasno in prehitro govori, da bi mogla kar naenkrat zaspati. Čudež, da ob vstrajnem veslanju angeljev samih čoln le noče dalje pluti, dasi vozi Marijo samo, naj se nam v prihodnje raje zastrè! — Pri ponovitvi se ti nedostatki gotovo ne pripete več! — Požrtvovalnosti vseh sodelavk vendar naše polno priznanje! Naprej do še lepših vspahov!

Trst. V nedeljo 2. junija se ponovi igra »Dve materie« v prid Mar. doma. Začetek točno ob 5. uri Via Risorta št. 5. Zveza »Mar. Dom«.

Dekani pri Kopru, 27. maja. Zeló hvaležni smo »Novemu času«, da je objavil naše jade in nadloge, a mnogo je še tega, kar nam teži srce in bi bilo treba iznesti na svitlo, da izve svet in da izvedo vsemožne oblasti, v kako tužnih razmerah se nahajamo. Posebno smo v velikih skrbel za našo mladino. Kaj bo iz te, ako bo še nadalje izpostavljena tako slabim izgledom, kakor dosedaj? Kdor ima oblast v rokah, naj premisli kakšne morejo biti šole, ki se cele noči vlačijo po krčmah in se do ranega jutra pretepajo in prerokajo s fantini? Ali bi ne bilo boljše, ko bi naši otroci pobirali kamenje in plevel po njivah, kakor da zapravljajo zlasti čas v takih mučilnicah?? Prejšnji učitelji so ob proš-

nih dneh križega tedna spremljali našo mladino v procesijah, peli ž njo litanije in krasne šmarnične pesmi, da je bilo milota in radost poslušati; in sedaj? Otroci naši so pri procesiji prepuščeni samim sebi, kakor ovce, tako da se nam srce žalosti krči ob pogledu na nje.

Vrhu vse tuge in žalosti nas je dne 17. t. m. zadela še druga velika nesreča: Strašna toča nam je pobila vse pridelke, zarod, grah, sadje i. t. d. Bog se usmili!

Na vešala so tržaški porotniki obsodili Petra Jakomina iz Dekanov, ker je v noči od 18. na 19. feb. umoril Antona Udoviča iz Kubeda. Obsojenec je bil s kaznijo zadovoljen. Priporočili ga bodo cesarjevi milosti.

Iskre.

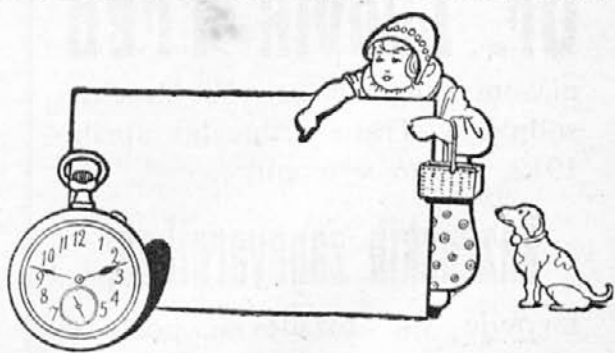
Priprave za evharistični kongres na Dunaju. Vse kaže, da bo ta kongres mnogo večji in veličastnejši, kakor so bili najlepši do sedaj. O visokih udeležencih je »Novi Čas« že pisal. Poleg mnogih kardinalov pa pridejo h kongresu tudi škofje iz Belgije, Angleške, Španske, Francoske, Amerike, Azije brez onih, ki se tedaj na Dunaju zberejo iz cele Avstro-Ogrske. Če izvzame velike cerkvene zборе ne dobimo nikjer tolikega števila škofov, kakor jih bo pri kongresu na Dunaju. Do sedaj je že 14 cerkva razdeljenih med 14 različne narode. Iz Francoskega je bilo že početkom aprila prijavljenih pet posebnih vlakov. Iz Bosne je naznanil nadškof Stadler 500 Bošnjakov. Iz Tirolske pridejo na Dunaj godbe in strelci in mnogo drugih, ki na Dunaju priredé procesijo, kakor je na Tirolskem v navadi. Na Ogrskem se je samo z zapadnega dela javilo že do 20 000 udeležencev. Na Dunaju pa sodelujejo pri pripravah za kongres zastopniki vseh stanov. Nadvojvodinja Valerija, hči našega cesarja, stoji na čelu tistega odseka, ki hoče v velikem parku (vrtu) palače kneza Schwarzenberga uprizoriti sv. Chhalilo za desetisoč otrok iz celega Dunaja. Visokoškolski študenti in vabijo z vsem navdušenjem vsedijaštvo k udeležbi!

Ignac Šuligoj

Sv. Lucija ob Soči

priporoča najboljše ure, šivalne stroje in najznamenitejših tvornic kolesa »Puch«. — Vse po najnižjih tvorniških cenah. Sprejema tudi popravila. Večletna garancija za nove in popravljene predmete.

In vi, možje in mladeniči, vi hočete ostati doma? Na noge, kdor le more, naj se pri dušnem pastirju prijavi za kongres! — Naš svetli cesar je bil prvi, ki je naznanil, da se se kongresa udeleži! Drugi za njim je bil ubog pismonoša, oče petih otrok, ki si je kupil pristopnico za K 10.— in ki je še drugih 10 kron podaril za name- ne kongresa!

Kdor more, naj ide! In če drugače ne gré, naj si pri ustih pritrže samo da pojde!

IZJAVA.

Podpisani izjavljam da ni res kar se o meni govori da sem rekel gosp. kura- tu da je berač, res pa je da se je v moji hiši v zadnjem času njega zagovarjalo.

Drugo grdo obrekovanje je ki mi ga predbacivajo razni klevetniki da sem naro- čem na pohujšljive časopise kar pa ni res.

Res je da še nikoli nisem bil naročen na kake take časopise. Mar so »Kmetovalec«, »Primorski gospodar« in »kmetov prijatelj« slabi listi, mar je Novi čas pohujšljiv list? Ne ampak vse te liste vsakemu toplo priporočam.

Kdor pa mi dokaže eno izmed gori navedenih trditev, mu plačam 20 kron.

Štja k, 25. maja 1912. Ivan F u m a.

MIZARSTVO

odlikovano z električnim mehaničnim obratom

ANT. ČERNIGOJ

GORICA TRZAŠKA CESTA št. 18.

Izdeluje: Cerkevne oprave oprave klopí, spovednice, klečalnike. — — — —

Stavbena dela okna, vrata, podovi. — — — —

Zaloga pohištva omare, mize, postenje stolice, okvirje, blazine in šuste. — — — —

Zaloga: Strugorških in rezbarskih izdelkov. — — — —

Naznanilo.

Dr. Ludvik Treo

glasom sklepa c. kr. višje deželne sodnije v Trstu z dne 30. aprila 1912. vpisan v imenik

kazenskih zagovornikov,

izvršuje vse tozadevne posle v pisarni

dr. Dragotina Treo

v Gorici, Trgovski Dom.

„Hranilnica in posojilnica v Cerknem“

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

vabi svoje člane k

rednemu občnemu zboru,

kateri se bode vršil

v nede!jo dne 9. junija v dvorani „Gospodarskega doma“.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega sklepa (bilance) za XIX. upravno leto 1911.
3. Sklepanje o porabi čistega prebitka.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Odbor.

Zahvala.

Izrekamo srčno zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nas na katerisibodi način tolažili ob bridki izgubi naše mamice gospe

Cecilije Zavrtnik roj. Kosič

in jo blagovolili spremiti k večnemu počitku.

Še posebno zahvalo izrekamo častiti duhovščini, posebno č. g. kaplanu Doktoriču, ki je tekom bolezni in ob smrti stal ranjki na strani z verskimi tolažili.

Bog povrni vsem!

Žalujoče rodbine

Zavrtnik-Premrou.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.